Dorpendeal Heteren

Op 28 juli 2021 sloten de Dorpsraad Heteren, Stichting Hart voor Heteren, Stichting Open voor Jou, Openbare Bibliotheek Gelderland-Zuid, Gemeente Overbetuwe en Provincie Gelderland samen het convenant Dorpendeal Heteren. Het doel van de Dorpendeal was het gezamenlijk realiseren van een levendig en kloppend dorpshart voor, door en van Heteren. In het convenant zijn de verwachtingen vastgelegd over de verantwoordelijkheid en inbreng van ieder van de betrokken partijen bij de uitvoering van deze Dorpendeal. Begin 2026 is de Dorpendeal helemaal afgerond.

Leren van de Dorpendeal Heteren

De samenwerking binnen de Dorpendeal Heteren was bijzonder. Meestal zijn óf de inwoners leidend óf de gemeente óf een andere partner. Met de andere partijen worden dan afspraken gemaakt over hoe zij bij kunnen en willen bijdragen aan het gewenste resultaat.
Bij de Dorpendeal Heteren was er juist een gezamenlijke en gedeelde verantwoordelijkheid:
- voor de Huiskamer van Heteren door Stichting Open voor Jou en Bibliotheek Gelderland-Zuid;
- voor de buitenruimte door Stichting Hart van Heteren, Dorpsraad Heteren en Gemeente Overbetuwe.

Dat bracht allerlei uitdagingen met zich mee. Ook uniek bij de Dorpendeal Heteren is de buitengewoon professionele vrijwilligerskracht en doorzettingsvermogen in Heteren. De trekkers uit Heteren dwongen daarmee zichzelf en hun partners te zoeken naar nieuwe manieren van samenwerken. Juist dáárom kunnen we er veel van leren, ook voor samenwerkingen die minder complex zijn.

Lessen uit de Dorpendeal Heteren

“Welke gebeurtenis(sen) waren voor jou belangrijk?” en “Wat was daarvan de waarde?” is gevraagd aan de trekkers uit Heteren, van de bibliotheek en medewerkers van de gemeente. De lessen zijn waardevol voor inwonersgroepen, medewerkers en bestuurders en helpen om ook in andere dorpen en samenwerkingsverbanden niet alleen de inhoud te bespreken maar ook de werkwijze.

Les 1: Zorg voor een duidelijke gezamenlijke ambitie en visie

Het is belangrijk om een gezamenlijke ambitie en visie te hebben. Deze gezamenlijke stip op de horizon helpt bij het overwinnen van obstakels en het versterken van de samenwerking.

Waarde: **Geloof**
Geloof in het project en elkaar vasthouden in goede en slechte tijden is essentieel voor het slagen van het project.

Les 2: Zorg voor goede samenwerkingsafspraken én samenwerkingscultuur

Naast inhoudelijke afspraken is het cruciaal om afspraken te maken over hóe je met elkaar samenwerkt. Hoe ga je met elkaar om, hoe maak je beslissingen, en hoe zorg je ervoor dat iedereen zich betrokken voelt? Neem tijd om vertrouwen op te bouwen. Doe af en toe iets informeels-gezelligs en kom gemaakte afspraken na.

Waarde: **Samenwerking**
Samenwerking moet niet alleen over doelen gaan, maar ook over de manier van samenwerken. Een hoge samenwerkingsbereidheid is essentieel.

Les 3: Maak gebruik van de kracht van vrijwilligers

De kracht van vrijwilligers is cruciaal voor het succes van gemeenschapsprojecten. In Heteren bewezen vrijwilligers zich niet alleen als professionals, maar ook als volhouders die steeds opnieuw creatieve oplossingen zochten.

Waarde: **Doorzettingsvermogen**
Vrijwilligers zijn vanuit betrokkenheid sleutelcomponenten voor het slagen van lokale initiatieven. Dit kan soms uitdagend zijn voor samenwerkingspartners en is absoluut de moeite waard.

Les 4: Zorg voor diversiteit aan competenties

Het combineren van verschillende competenties is belangrijk gebleken. Elke partner in de samenwerking is gebaat bij een combinatie van een creatieveling en een zakelijk ingesteld persoon. De eerste werkt graag aan een gezamenlijke visie en onderlinge relaties, de ander helpt om de dromen concreet te maken.

Waarde: **Diversiteit**
Diversiteit in vaardigheden, persoonlijkheden en benaderingen versterkt de uitvoering van gezamenlijke projecten.

Les 5: Betrek de achterban

Het is belangrijk om inwoners, ondernemers en medewerkers, zowel direct als indirect, actief, tijdig en volledig mee te nemen in het proces. Deel de plannen, organiseer acties. Ook deelname aan een verkiezing voor beste initiatief/project kan de betrokkenheid vergroten. Dit verhoogt de kans op medewerking en gezamenlijke inzet en een gemeenschap die zich eigenaar voelt van het project.

Waarde: **Betrokkenheid en eigenaarschap**
Medestand en inzet van de lokale gemeenschap zijn cruciaal voor succes.

Les 6: Deel het verhaal en de energie van het dorp

Betrokkenheid bij het dorp is essentieel om de energie en passie van de gemeenschap goed over te brengen. Het is belangrijk voor medewerkers en bestuurders van de gemeente of andere partners om regelmatig zelf het dorp te bezoeken en te luisteren naar wat er speelt.

Waarde: **Betrokkenheid**
Directe betrokkenheid en luisteren naar de dorpsgemeenschap versterkt de verbinding en helpt om beter aan te sluiten bij de werkelijke behoeften van het dorp.

Les 7: Maak heldere afspraken en documenteer deze

In vooral de eerste fase van een project is het belangrijk om heldere afspraken te maken en deze goed vast te leggen en regelmatig te checken. Dit helpt bij het voorkomen van onduidelijkheden en oplossen van eventuele misverstanden later.

Waarde: **Transparantie**
Duidelijke communicatie in de samenwerking voorkomt conflicten en maakt het proces efficiënter.

Les 8: Zorg voor flexibiliteit in de opbouwfase

In de opbouwfase is het belangrijk om realistisch te blijven over wat haalbaar is. Je kunt niet direct het eindresultaat verwachten; het opbouwen van een (project)organisatie en behalen van resultaten kost tijd.

Waarde: **Geduld**
Geduld en het inbouwen van flexibiliteit zijn essentieel voor het succes op de lange termijn.

Les 9: Reflecteer op het proces en leer van successen en moeilijkheden

Terugkijken op wat goed en slecht ging, biedt waardevolle inzichten. Moeilijke momenten kunnen leerzaam zijn, omdat ze helpen om de samenwerking verder te verbeteren.

Waarde: **Reflectie**
Het is belangrijk om van elke fase in het proces te leren, niet alleen van de successen, maar ook van de uitdagingen.

Les 10: Zorg voor een goed financieel overzicht en beheer

Het is essentieel om goed overzicht te houden over de financiën, vooral wanneer meerdere partners betrokken zijn en er verschillende financiële stromen zijn. Dit voorkomt verwarring en zorgt voor een transparant proces.

Waarde: **Zorgvuldigheid**
Zorgvuldig financieel beheer en samenwerking zijn cruciaal om transparantie en verantwoording te waarborgen.

Les 11: Steek tijd in goede relaties tussen gemeenschap en gemeentebestuur

Zorg voor duidelijkheid over wanneer je bij wie moet zijn: de gemeenteraad stelt de (financiële) kaders vast en de ambtelijke organisatie voert uit. Het college besluit binnen de kaders van de gemeenteraad of legt voorstellen ter besluitvorming voor aan de raad. Daarnaast is het belangrijk om geen onderdeel te worden van politieke strijd en te blijven focussen op de belangen van de gemeenschap.

Waarde: **Vertrouwen**
Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de gemeente en het college vraagt tijd, energie en transparantie.

Hieronder nog enkele aanvullende lessen specifiek gericht op een gezamenlijke projectorganisatie.

Les 12: Zorg voor continuïteit van de projectleider

De wisseling van gemeentelijke projectleiders kan schadelijk zijn voor de samenwerking en kan de kosten van het project verhogen door vertragingen. Continuïteit in de projectorganisatie is dus cruciaal.

Waarde: **Continuïteit**
Zorg voor een projectleider met lokale betrokkenheid en ervaring om continuïteit te waarborgen. Als dit niet lukt, draag dan zorg voor een goede dossiervorming en overdracht, ook over de samenwerkingsafspraken. En vertrouw op de continuïteit van de lokale gemeenschap die goed op de hoogte is van het project.

Les 13: Maak afspraken bij gedeeld opdrachtgeverschap

In een project waarin partners hun deelprojecten met geldstromen samenbrengen zijn in de uitvoering duidelijke afspraken nodig over dit gedeelde opdrachtgeverschap. Dit zorgt voor een betere voortgang, afstemming en communicatie en stelt partners in staat elkaar te begrijpen en te versterken. Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden in een stuurgroep.

Waarde: **Betrokkenheid en eigenaarschap**
Bij gedeeld eigenaarschap en verantwoordelijkheid is goede informatie uitwisseling van groot belang voor de voortgang en het succes van het project.

Les 14: Formeer binnen de gemeente een intern projectteam

Het is essentieel om de inzet, rollen, taken en verantwoordelijkheden van interne collega's goed vast te leggen. Dit voorkomt dat de dorpscontactpersoon constant moet lobbyen voor de benodigde inzet.

Waarde: **Duidelijkheid**
Duidelijke interne afstemming en verantwoordelijkheid zorgen voor een soepel verloop van de samenwerking en uitvoering van de dorpendeal.

Les 15: Bepaal samen de participatie-aanpak

Wanneer het gaat om participatie is het vaak effectiever als de gemeente minder op de voorgrond treedt. Inwoners nemen meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leefomgeving wanneer ze het initiatief zelf nemen.

Waarde: **Verantwoordelijkheid**
Participatie moet in samenwerking met het dorp worden vormgegeven, met ruimte voor de inwoners om zelf in actie te komen en verantwoordelijkheid te nemen.

Les 16: Zorg voor een bemiddelaar indien nodig

Bij samenwerkingen kunnen er soms conflicten ontstaan tussen verschillende betrokkenen. Het kan dan noodzakelijk zijn om een bemiddelaar in te schakelen om het conflict bespreekbaar te maken en te zorgen voor goede afspraken en oplossingen.

Waarde: **Harmonie**
De rol van bemiddeling is belangrijk om conflicten op te lossen en de samenwerking constructief voort te zetten.

Les 17: Zorg voor ondersteuning van vrijwilligers

Hoewel vrijwilligers waardevolle bijdragen leveren, kunnen ze niet altijd de complexiteit van een project aan. Betrokkenen moeten gezamenlijk verkennen wat ze van elkaar mogen verwachten en hoe ze elkaar kunnen aanvullen.

Waarde: **Ondersteuning**
Vrijwilligers kunnen niet alles op zich nemen; een goede balans tussen betaalde krachten en vrijwilligers is essentieel voor de uitvoering van complexe projecten.

Les 18: Zorg voor bestuurlijke betrokkenheid en commitment

Soms is er bestuurlijke doorzettingsmacht nodig, zoals de autoriteit van een wethouder, om snel knelpunten op te lossen. Zet dit alleen in als het echt nodig is.

Waarde: **Daadkracht**
Bestuurlijke steun moet snel en doelgericht zijn wanneer de situatie erom vraagt, maar zet dit in met zorg en in overeenstemming met de lokale gemeenschap.

Conclusie

De Dorpendeal Heteren biedt waardevolle lessen op het gebied van samenwerking, gemeenschapsbetrokkenheid, procesreflectie, en de rol van zowel vrijwilligers als gemeentelijke en provinciale partners. Het maakt duidelijk dat succes niet alleen afhankelijk is van de inhoudelijke doelstellingen, maar ook van de manier waarop de samenwerking wordt georganiseerd, gecommuniceerd en doorgezet, vooral wanneer uitdagingen zich voordoen. Het waarborgen van continuïteit, goede afspraken en actieve betrokkenheid van alle partijen zijn essentieel voor het succes van een dergelijk gezamenlijk project.